

Byggingarsamþyktt

fyrir Borgarnes.

1. gr.

Samþyktt þessi gildir fyrir allt Borgarnes upp að Kárastaðalandi. Þó getur stjórnarráðið veitt undanþágu frá ákvæðum þessum fyrir hús og önnur mannvirki í kauptúninu fyrir neðan Neðri-Sandvík, þegar byggingarnefnd og hreppsnefnd mæla með því; þar fyrir ofan getur byggingarnefnd veitt slíkar undanþágur.

2. gr.

Samþykktin tekur til allra nýrra bygginga, sem ekki eru fullgerðar, þegar hún öðlast gildi. Þó verður ekki krafist breytinga á því, sem þegar er búið að gera.

Enn fremur nær samþykktin til höfuðbreytinga á eldri byggingum, svo og til minni breytinga, ef við verður komið án verulegs kostnaðarauka eða röskunar. Byggingarnefnd úrskurðar í hvert skifti, hverjar aðgerðir telja skuli höfuðbreytingar.

3. gr.

Yfirstjórn byggingarmála er í höndum hreppsnefndar.

Byggingarnefndin veitir öll byggingarleyfi og hefir umsjón þess að byggingarsamþykktinni sje fylgt.

Ef lóðareiganda eða húss þykir rjetti sínum hallað með úrskurði byggingarnefndar, getur hann skotið honum til stjórnarráðsins.

4. gr.

Í byggingarnefnd eiga sæti: Oddviti hreppsnefndar, er sje formaður, og fjórir menn aðrir, er hreppsnefnd kýs, tvo þeirra úr sínum flokk.

Nefndin heldur gerðabók yfir athafnir sínar og ályktanir. Bókinni skal fylgja glögg skrá, svo gerð að greiðlega megi finna allar ákvarðanir nefndarinnar um hverja einstaka eign, er til hennar tekur.

5. gr.

Byggingarnefndin skal jafnskjótt og unt er láta gera byggingaruppdrátt, ekki minni mælikvarða en 1 : 500, yfir allt kauptúnið, þar sem á sje mörkuð skipun húsa, gatna og auðra svæða nú og framvegis um ákveðið árabíl eða eftir mannfjölgun og aukningu bygðarinnar. Skal eftir föngum ákveða, hvar vera

skuli strjálbýlt og hvar megi vera samstæð bygging, hvar ætlaður staður opin- **129**
berum húsum, sem reist kunna að verða, skemtisvæðum o. s. frv. 10. nóv.

Nái uppdrátturinn samþykki stjórnarráðsins hefir hann sama gildi og byggingarsamþyktin.

6. gr.

Aðalgötur sje ekki mjórri en 12,60 metrar og aðrar götur ekki mjórri en 10,00 metrar, hvorttveggja mælt á milli húsalína, enda þó að sjálf gatan eða vegurinn sje mjórri, og skal eftir þessu haga húsum, sem hjer eftir verða reist, bæði við nýjar götur og svo sem frekast er unt einnig við götur þær og vegi, sem þegar eru gerðir eða ákveðnir.

Til þess að torg og götur nái tilætlaðri breidd og skipulagi skal byggingarnefnd heimilt að gera lóðarnám gegn endurgjaldi úr hreppsjóði, ef krafist verður, eftir óvilhallra manna mati.

Lóðareigandi getur krafist yfirmats, ef honum þykir ástæða til, en greiðir sjálfur kostnað þann, er þar af flýtur, nema endurgjaldið verði hækkað.

7. gr.

Byggingarnefnd getur krafist þess að komið sje upp og haldið við sæmi-
legri girðingu um lóðir og óbygð lönd þeim megin, sem að götu veit eða vegi
innan þess svæðis, sem samþyktin tekur yfir. Nefndin ákveður, hvar og hvernig
girðing skuli sett, eftir samkomulagi við landeiganda.

Gaddavír má hvergi nota fram með götu eða vegi, og þar sem gaddavír
er nú á slíkum stöðum, skal nema hann burtu og setja aðra girðingu innan árs frá
þeim þeim degi, er samþykkt þessi öðlast gildi. Ekki má setja steingarða úr
óhöggnu eða ósettu grjóti fram með alfaravegi.

8. gr.

1. Hver sá er breyta vill húsi, reisa nýtt hús eða gera önnur mannvirki
á lóð sinni, skal senda byggingarnefnd skriflega beiðni um það og sje beiðnin
tvírituð. Beiðninni skulu fylgja í tvennum eintökum:

- a. Uppdrættir í ekki minni mælikvarða en 1 : 100 með árituðum stærðamálum, svo greinilegir að glögglega megi af þeim sjá alla gerð, stærð og lögun mannvirkis þess er um ræðir, og kanna að það sje að öllu svo sem vera ber. Einkum skal á húsauppdráttum greina þykt veggja og gildleik og fyrirkomulag gólfviða, svo og til hvers hvert herbergi er ætlað á öllum hæðum hússins.
- b. Lóðaruppdrættir í ekki minni mælikvarða en 1 : 200 með árituðum stærðamálum, er sýni lögun og stærð lóðarinnar, mannvirki þau er fyrir kunna að vera á henni og það eða þau er gera skal, ennfremur afstöðu gagnvart götum, er að liggja, og nágrönnum. Flatarmál lóðar og mannvirkja skulu rit-

129
10. n.óv.

uð á uppdráttinn. Byggingarnefnd getur leyft minni mælikvarða á lóðar-
uppdráttum en hjer var talinn, þegar um mjög stórar lóðir er að ræða.

- c. Lýsing á mannvirki því, sem um ræðir, lóðinni og ásigkomulagi grundvallar og, ef um nýtt hús er að ræða eða gagngerða breytingu á húsi, sem fyrir er, hvernig ætlast er til að hagað verði afrenslu frá húsi og lóð, og vegi að húsinu, ef það stendur ekki við götu.
- d. Þá hluta húsa eða mannvirkja, sem að gerð eru frábrugðnir almennri venju eða verða vera það sökum áreynslu eða annara orsaka, skal sýna á sjer-
uppdráttum, ef byggingarnefnd krefst, og í ekki minni mælikvarða en 1 : 25 ;
skal fylgja glögg lýsing og styrkleikareikningur látinn í tje ef óskað er.

Á uppdráttum sje jafnan skráð stærðarhlutfall þeirra við virkileika og fylgi hverju hlutfalli mælikvarði með skiftingu eftir metramáli. Jafnframt má nota álnamál, en ekki eingöngu.

Þegar svo ber undir, að byggingarnefnd telur óþarft að krefjast svo ítar-
legra skjala, sem hjer hefir verið ráð fyrir gert, getur hún veitt ívilanir um það.

2. Sá maður skal undirskrifa alla uppdrættina, sem ábyrgð ber á því, að mannvirkið samkvæmt þeim verði að öllu löglegt, enda sje hann um það bær að dómi byggingarnefndar. Ber hann einnig ábyrgð á því, að smíðin verði upp-
dráttunum samkvæm og að öllu svo sem vera ber, nema svo sje að sú ábyrgð hvíli á öðrum manni, og skal það þá tekið fram og nafns þess manns geti í beiðninni.

3. Eftir að byggingarnefnd hefir kynt sjer umsóknina og íhugað, leggur hún annað eintak umsóknarskjalanna til geymslu í skjalasafni sínu, en endur-
sendir beiðanda hitt eintakið með árituðum úrskurði sínum, að jafnaði innan hálf-
mánaður frá því er hún tók á móti beiðninni. Sje beiðninni neitað eða breyt-
ingar gerðar að samþyktaarskilyrði, skal greina ástæður þess.

Ekkert byggingarleyfi má veita, nema því að eins að umsjón verksins og ábyrgð sje í höndum manns, sem byggingarnefndin telur til þess færán fyrir kunnáttu sakir og áreiðanleika.

4. Ekki má byrja á nýrri byggingu eða gera breytingu á eldri bygg-
ingu nje heldur í neinu vikja frá samþykktum uppdráttum, fyr en fengið er til þess leyfi byggingarnefndar.

5. Hið endursenda eintak af uppdráttum og lýsingu byggingar skal jafnan vera við höndina nothæft á vinnustaðnum, meðan á smíðinni stendur, og byggingarnefnd og einstökum mönnum hennar jafnan heimill aðgangur að því og byggingunni, meðan hún er í smíðum.

6. Byggingarnefnd skal krefjast þess, að byggingarefni, verkpallar, út-
búnaður allur og tæki við húsasmíð og mannvirkja sje traust og í góðu lagi, svo ekki valdi slysum eða tjóni, og skal nefndinni heimilt að gera um þetta þær ráðstafanir, er duga mega, á kostnað eiganda, ef ekki fæst trygt með öðru móti eða stöðva verkið að öðrum kosti.

7. Húseigandi skal tilkynna byggingarnefnd með tveggja daga fyrirvara :

- a. hvenær byrjað er á undirstöðum eða breytingum á þeim,
- b. hvenær rakavarnarlag er lagt í vegg,

- c. hvenær þak er reist á steinhúsi eða grind timburhúss og
- d. hvenær gólf eru lögð á bita.

8. Byggingarleyfi fellur úr gildi ef ekki er farið að nota það áður en tvö ár eru liðin.

9. gr.

Ekki má taka neitt hús til afnota, fyr en fengið er vottorð byggingarnefndar um að það fullnægi kröfum byggingarsamþyktarinnar.

10. gr.

1. Hverju íbúðarhúsi skal fylgja óbygð lóð, er ekki sje minni en hússtæðið. Gluggi eða gluggar íbúðarherbergis sje ekki nær öðru húsi andspænis en meðal vegg hæð þess húss er fyrir ofan gólf herbergisins. Þar að auki getur byggingarnefndin leyft aðra glugga á sama herberginu. Ekki má gera þak yfir óbygða lóð sem fylgja skal hverju íbúðarhúsi.

2. Greiður gangur skal vera fyrir slökkvitól að þeim hluta lóðar hvers húss, er ekki liggur að götu, og ákveður byggingarnefnd í hvert skifti, hvernig inngangi á lóðina skuli hagað.

11. gr.

Á öll hús, sem framvegis eru reist í kaupúninu, skal setja þakrennur með veggrennum svo löngum, að op þeirra sje í mesta lagi 16 sentímetra fyrir ofan gangsjett eða götu. Þar sem gangstjett er, getur byggingarnefnd heimtað að gerð sje steinrenna yfir þvera stjettina frá hverri veggrennu út í göturennu.

Ef nauðsynlegt er vegna umferða eða viðhalds á götu, getur byggingarnefnd heimtað að þakrennu með veggrennum sjeu settar á eldri hús.

12. gr.

1. Vegg hæð húss skal mæla frá götu uppi skurðarlínu þak- og veggflatar að utanverðu. Ef húsið stendur ekki við götu, skal miða hæðina við beina línu milli jaðra þeirra gatna, sem næstar liggja húsinu á báðar hendur, eða við jarðarflöt umhverfis húsið, sem ekki er lægri en þessi lína. Þar sem þessi ákvæði ná ekki til eða eiga ekki við, kveður byggingarnefnd á um það, hversu mæla skuli. Undirstöðuhæð húsa skal miða á sama hátt og nú var sagt (sbr. 14. gr.).

2. Hæð húsa er fyrst og fremst háð þeim takmörkunum sem byggingarnefnd setur í hvert skifti eftir slökkvitólum þeim og björgunartækjum, sem fyrir hendi eru, og eldshættu þeirri, er hún telur byggingarlagi hússins, efni þess og notkun samfara.

Vegg hæð húss má ekki meiri vera en breidd götunnar milli húsalína. Þetta ákvæði nær þó ekki til húsa sem standa við torg eða andspænis opnu svæði. Ef gatan hallast fram með húsi, skal tekin meðalhæð. Hæð húss á gatnamótum má, ef göturnar eru misbreiðar, miða við breiðari götuna bæði á

129 þeirri hlið, er að henni veit, og einnig þeirri, er veit að mjörri götunni, en þó 10. nóv. ekki lengra frá horni (skurðarpunkti húsalínanna) en breidd mjörri götunnar nemur á gatnamótum.

Ef hús er reist inni á lóð, má miða húshæðina við götubreiddina að viðlögðu hinu auða svæði framan við húsið, en þá telst það svæði ekki til þeirrar óbygðrar lóðar, er fylgja ber húsinu (sbr. 10. gr. 1.).

3. Þar sem götubreidd eða annað er ekki til fyrirstöðu, má hæð húsa vera sem hjer segir:

- a. Hús úr steini eða steinsteypu, sem innan eru klædd steinlímshúð eða öðru jafneldtryggu efni, samfelt á veggjum og lofti í hverju herbergi, mega vera að veggghæð alt að 10,0 metrum. Í þeim má vera íbúð á tveim hæðum og auk þess annað hvort í þakhæð eða í kjallara, ef ekki mæla aðrar ástæður á móti. Gólf í þakhæð má ekki liggja fyrir ofan skurðarlínu þak- og veggflatar nje meira en 1,25 metrum fyrir neðan hana. Ef hvorki er íbúð í þakhæð nje kjallara, má leyfa þrjár hæðir og alt að 11 metra upphæð.
- b. Ofan á eina hæð úr steini eða steinsteypu má reisa tvílofta timburhús með alt að 10 metra veggghæð frá götu og má í slíku húsi vera íbúð á þrem gólfum alls ef stigar eru eldtraustir í neðstu hæð og annað hvort eldtraust loft yfir henni eða húsið alt klætt innan steinlímshúð eða öðru ekki eldfimara efni á sama hátt sem fyrir er mælt í næstu málsgrein hjer á undan.
- c. Önnur timburhús mega vera að veggghæð alt að 9 metrum og í þeim íbúð aðeins á tveim gólfum. Þó má gera íbúð í kjallara slíkra húsa, ef svo er um búíð gegn eldshættu, sem ákveðið er í næstu málsgrein á undan, og kjallarinn að öðru leyti fullnægir kröfum byggingarsamþykta.
- d. Hæð húsa, sem eldfimari eru eða ótraustari en hjer var lýst, ákveður byggarnefnd.
- e. Leyfa má brjóstþil og fóðurpappir innan á veggjum allra húsa.

4. Rishalli á þökum þeirra húsa, sem bygð eru eins há að veggjum og frekast er leyfilegt eftir 2. og 3. lið þessarar greinar, má ekki meiri vera en nemi 45° horni við lárjettan flöt. Sje þak brattara, skal húsið vera þeim mun vegglæggra, nema byggingarnefnd veiti sjerstakt leyfi til, enda sjeu þá ákvæðin í 2. lið ekki til fyrirstöðu.

5. Byggingarnefnd getur veitt sjerstakt leyfi til að byggja hærri turna, kvisti, gafla og þessháttar til skrauts, en þó má samanlögð breidd slíkra útbygginga ekki nema meiru en hálfri lengd þeirrar húshliðar, sem þær eru yfir, nje heldur má vera skemmra á milli tveggja slíkra útbygginga en nemi helmingi af samanlagðri breidd þeirra.

13. gr.

Við hús, sem reist er nær lóðarmörkum en 3,15 metra, skal gera eldvarnarvegg út að nágrannalóð. Sje hús á nágrannalóðinni nær lóðarmörkum en 3,15 metra og án eldvarnarveggjar, skal gera eldvarnarvegg við hið nýja hús,

ef það er sett nær nágrannahúsinu en 6,30 metrar, nema eigandi nágrannahúss- **129**
ins hafi áður skuldbundið sig til að gera eldvarnarvegg, þegar þess yrði krafist, 10. nóv.
og skal hann þá gera slíkan vegg.

Við hús, sem nú stendur nær lóðartakmörkum en 3,15 metra eða nær
nágrannahúsi en 6,30 metra og er án eldvarnarveggjar, skal gera slíkan vegg
þegar höfuðaðgerð fer fram á því.

Eigi má skifta húseign, nema hver hluti hennar fullnægi kröfum þessarar
samþykktar um sjerstakar húseignir.

Eldvarnarveggi skal gera úr grjóti og steinlími eða úr steypu. Þeirskulu
ná 16 sentímetra upp fyrir þakið og hvergi þynnri vera en 18,5 sentímetrar, en
að öðru leyti ákveður byggingarnefnd þykt þeirra í hvert skifti. Á þeim mega
hvorki vera gluggar nje önnur op.

Eldvarnarveggur skal vera áfastur við húsið og má hann vera sameigin-
legur fyrir tvö hús, ef hann er áfastur báðum húsunum og tekur 16 sentímetra
upp fyrir þak hærra hússins.

14. gr.

1. Grafa skal undirstöður útveggja í öllum húsum og burðarveggja inn-
an húss niður á fastan botn og ekki skemmra en 1,20 metra í jörð niður, þar
sem föst klöpp er ekki ofar. Undirstöður íbúðarhúsa og allra þeirra húsa, sem
tvílofta eru eða hærri, skal hlaða úr grjóti og leggja í steinlím (sement eða kalk)
eða steypa, alla leið frá föstum botni undir steinhúsum, en þúkka má undirstöð-
ur timburhúsa, þó ekki ofar en svo að eftir sje í jörð að minsta kosti 0,65 metra
af undirstöðunum. Byggingarnefnd getur og leyft þúkk undir litlum og lágum
steinhúsum eða þegar sjerstakar ástæður eru fyrir hendi, en hins vegar trygging
þess að óhult sje. Þó skulu undirstöður steinhúsa ekki ná skemmra í jörð en
1,20 metra, nema föst klöpp sje ofar.

2. 10—20 sentímetrum fyrir ofan jarðarflöt eða fyrirhugaða hæð hans
skal leggja í undirstöður allra húsa rakavarnarlag í minsta lagi 2 sentímetra
þykt úr sementi og sandi til helminga og þar á jarðbik, þakhellur í sementi
eða annað vatnshelt efni.

Þar sem enginn er kjallari má rakavarnarlagið koma ofan á undirstöðurn-
ar, en ávalt neðan gólfviða. Þar sem kjallari er gerður skal einnig leggja raka-
varnarlag 5—10 sentímetrum ofan kjallaragólfs, og skulu þá útveggir jarðbikaðir
utan á milli laganna eða á annan hátt varðir jarðraka.

Byggingarnefnd getur veitt undanþágu frá ákvæðum þessarar greinar,
þegar um skúra eða lítil útihús er að ræða.

15. gr.

1. Veggir steinhúsa sjeu hlaðnir úr settu og höggnu grjóti, lögðu í stein-
lím, eða gerðir úr steinsteypu. Steinsteypuveggir íbúðarhúsa ofan kjallara og
einnig í kjöllurum, sem ætlaðir eru til íbúðar, skulu gerðir úr steypu ekki veikari
en 1 : 4 : 7 (þ. e. 1 hluta sements móti 4 hlutum sands og 7 hlutum grjótmulnings

129 eða malar). Aðra veggj og undirstöður má gera úr steypu 1 : 4 : 8. Með sjerstöku leyfi byggingarnefndar má drýgja steypu í undirstöðum með hreinu sterku grjóti, hrjúfru eða brotnu, þegar veggþykt undirstöðunnar er ekki undir 35 sentímetrum eða á henni hvílir ekki mikill þungi; þó má enginn steinn á neinn veg stærri vera en nemi alt að helmingi veggþyktar undirstöðunnar, alstaðar sje smágerðari steypa á milli steinanna, og steypan að öðru leyti svo sterk, að í minsta lagi komi 1 hl. sements á móti 16 hl. sands, mulnings (eða malar) og grjóts samtals.

Öll hleðslu- og steypuefni sjeu sterk, ófúin og að öðru óskemd og úr hreinsuð öll lifræn efni. Grjótmulningur og steypumöl sjeu ekki stórgerðari en svo, að stærstu molar fari gegnum 5 sentímetra víðan hring.

2. Þykt veggja, sem gerðir eru úr ekki veikara efni en steinsteypu 1 : 4 : 8, skal vera sem hjer segir:

a. Þykt hliðveggja þeirra, sem eru burðarveggir (bera þak- og loftþunga), skal í einlofta húsum eða í efri eða efstu hæð í hærri húsum miða við *breidd* hússins frá ytri brún veggjarins inn í miðjan næsta burðarvegg — er þessi breidd hjer kölluð B — og *veghæðina* frá gólfi og upp undir þak (á efri brún syllu), og er sú hæð hjer táknuð með H. Skal veggjarþyktin í minsta lagi vera

$$\frac{1}{25} B + \frac{1}{50} H.$$

Ef húsið er portbyggt, skal samt sem áður mæla veggghæðina frá gólfi alla leið upp á syllu, en hins vegar þarf sá hluti veggjarins, sem er fyrir ofan loft, (þ. e. portveggurinn), ekki þykkari að vera en 23 sentímetra, þó að veggurinn eigi annars að hafa meiri þykt, nema aðrar ástæður komi til greina.

Ef enginn er burðarvegginn milli útveggja, en þungi þaks og lofts hvílir eingöngu á útveggjum, skal B vera öll breidd hússins utanmáls.

Ef húsið er marglofta, skal auka þykt hliðveggja í næstu hæð í minsta lagi um $\frac{1}{50}$ hæðarinnar — mælt af gólfi á gólf — og þannig koll og kolli fyrir hverja hæð að kjallara meðtöldum.

Hjer og alstaðar annars staðar í samþykt þessari er hæð í húsi talin af gólfi á gólf, ef ekki er annars getið sjerstaklega.

Þverveggi úr sama efni hliðveggi og sambygðir þeim sjeu ekki strjállir en svo, að einn komi að minsta kosti á hverja 10,00 metra í lengd hliðveggjar.

b. Gafveggir, sem aðeins bera sinn eigin þunga, en á eru gluggar eða dyra-tóttir, mega vera 23 sentímetra þykkir ofan efsta lofts (þ. e. í þakhæð) og á næstu hæð þar fyrir neðan, en þykni úr því á hverri hæð í minsta lagi um $\frac{1}{100}$ hæðarinnar og ekki minna en 3 sentímetra, og í kjallara sjeu þeir ekki þynnri en 32 sentimetrar.

Gluggalausir gafveggir mega vera 23 sentimetrar á þykt bæði í þakhæð og tveim næsta hæðunum þar fyrir neðan, þykni þá um $\frac{1}{100}$ hæðarinnar og ekki minna en 3 sentímetra, en sje í kjallara ekki þynnri en 32 sentimetrar.

Gafveggir skulu vandlega bundnir í þak- og gólfviði (sbr. 17. gr.) og studdir þakstól, ef þeir eru hærri en 4 metrar ofan efsta lofts.

- c. Byggingarnefnd getur leyft, að aðrir útveggir en hjer hafa taldir verið, sem stuttir eru milli þverveggja úr sama efni og bera lítið eða ekkert annað en sinn eigin þunga, svo sem útveggir stigahúsa, megi vera að þykt jafnir gaffveggjum. **129** 10. nóv.
- d. Enginn útveggur má þó þynnri vera ofan jarðar en 23 sentimetrar nje í jörðu þynnri en 32 sentimetrar. Hins vegar getur byggingarnefnd leyft, að veggjarþrep undir gluggum en ofan gólfs sje alstaðar ofan kjallara 23 sentimetra þykk, þó að veggir sjeu annarsstaðar þykkari, ef innan þrepsins eru sett hitunarfæri eða skjólveggur. Í kjallara mega veggjarþrep undir gluggum ekki þynnri vera en 32 sentimetrar.
- e. Innan við útveggi íbúðarherbergja, sem hlaðnir eru eða steypfir þynnri en 32 sentimetrar, skal setja skjólvegg úr steini eða steypu, steinlímshúð á listum eða járnneti, timbri og veggfóðri eða öðru ekki lakara efni, sem byggingarnefnd samþykkir. Loftrúm sje á milli útveggjar og skjólveggjar og ákveður byggingarnefnd breidd þess, og sje hún ekki minni en 3,2 sentimetrar.
- f. Útveggi úr steini eða steypu skal sljetta utan með sementshúð ofanjarðar og hafa vatnsvarnarefni í húðinni, eða verja þá á annan veg tryggilega gegn vætu utan að.
- g. Burðarveggir innanhúss sjeu í hverri hæð jafnir að þykt $\frac{1}{3}$ af samanlagðri þykt beggja hliðveggja þeirrar hæðar, eins og hún er ákveðin hjer að framman (staflíð a.).

Ef burðarveggirnir eru tveir samhliða, skal hvor um sig vera að þykt jafn $\frac{2}{3}$ af þykt þess hliðveggjar, sem honum er næstur. Ef ekki er stigahús á milli þeirra eða breiðara bil én nemi $\frac{1}{3}$ af allri breidd hússins innanmáls, getur byggingarnefnd veitt nokkra ívilnun í þessu ákvæði.

Ef breiðara er milli samhliða burðarveggja en nemi $\frac{1}{3}$ af allri húsbreiddinni innanmáls, getur byggingarnefnd aukið þykt þeirra eftir því sem þörf krefur.

Þykt burðarveggja ofan efsta lofts ákveður byggingarnefnd í hvert skifti. Þó mega burðarveggir hvergi þynnri vera en 16 sentimetrar.

Ef burðarveggir hafa að dómi byggingarnefndar ónógan stuðning af þverveggjum getur hún aukið þykt þeirra svo sem þörf krefur.

- h. Veggir stigahúsa, sem ekki eru burðarveggir nje tveir stigar liggja að, skulu í þakhæð og næstu hæð vera í minsta lagi 13 sentimetra þykkir og síðan ekki þynnri en 16 sentimetrar; þó sjeu þeir í kjallara að minsta kosti 3 sentimetrum þykkari en á næstu hæð fyrir ofan (sbr. 22. gr. 3.).
- i. Aðrir innveggir úr steini eða steypu, sem aðeins bera sinn eigin þunga, skulu í þakhæð og næstu tveim hæðum vera í minsta lagi 13 sentimetra þykkir, síðan 16 sentimetra, en þó í kjallara að minsta kosti 3 sentimetrum þykkari en á næstu hæð fyrir ofan.

Ef slíkir innveggir eru gerðir úr timbri, skulu þeir milli íbúðarherbergja vera tvíbyrtir (16. gr. 1. d.) og auk þess með steinlímshúð báðum megin.

- j. Innveggi þá, sem um getur undir staflíð h og i, mega bitar á engan hátt

129
10. n.óv.

skerða, fara í gegnum þá eða hvíla á þeim, þar sem þeir fara í gegnum bitalögin, og þar sem slíkur veggur endar að ofanverðu skal eins að farið. Þó má þar einnig leggja bita ofan á slíkan vegg endilangan. Sama máli er að gegna þar sem slíkur veggur kemur að þakviðum. Einnig getur byggingarnefnd leyft að leggja bitaenda í stigapöllum í stigahússvegg.

Í stórum húsum — þar sem dýpt herbergja er yfir 5 metra eða hæðir yfir 3,5 metra — getur byggingarnefnd aukið þykt þessara veggja um 3 sentímetra, og eins þar sem á þá eru settar dyr mjög þjett eða mjög stórar, eða aðrar ríkar ástæður heimta.

- k. Samanlögð breidd glugga og dyratótt má ekki í neinum vegg úr steini eða steypu nema meiru en helming af allri lengd veggjarins, engin einstök glugga- eða dyratótt breiðari vera en 1,70 metrar og enginn veggjarstöpull mjórri en nemi $\frac{1}{3}$ af samanlagðri breidd beggja tóttanna báðum megin við hann og ekki mjórri en 50 sentímetrar. Yfir glugga- og dyratóttum sju veggir nægilega styrktir járnum.

Þó getur byggingarnefnd leyft, að gluggatóttir og dyra sju stærri eða taki meira veggjarrúm en hjer var sagt, gegn því að styrkleikur veggjanna sje þá á annan veg aukinn að því skapi.

- l. Byggingarnefnd ákveður, að hve miklu leyti hlaðnir veggir úr höggnum grástein, tígulsteini eða öðrum steini megi hlíta sömu ákvæðum sem steinsteypu-veggir.

Byggingarnefnd getur fyrirskipað meiri veggþyktir en ákveðnar eru í þessari grein, þar sem gerðar eru stórar veggbrúnir (gesims) utan á vegg, vegglægjur úr trje lagðar í vegg undir bitaenda eða annað gert sem mjög eykur áreynslu á veggina eða rýrir styrkleika þeirra.

Ef þykt veggjar er aukin á einhverri hæð, skal hún einnig aukin að því skapi þar fyrir neðan, ef byggingarnefnd telur þess þörf.

3. Ekki má múra eða steypa húsveggi eða undirstöður, ef frost er 2° C. eða meira.

16. gr.

1. Timbur sem notað er til húsabygginga, skal vera vandað og óskemt.
- a. Í timburhúsum, þar sem stafhæðin er alt að 3,00 metrum og herbergjadýptin alt að 4,50 metrum, mega stafir í útveggjum á efsta lofti og efri hæð eigi vera grennri en 4×4 þumlungar, á neðri hæð 4×5 þuml. og hornstafir 5×5 þuml. Sje hæðin meiri, alt að 4,00 metrum, og herbergjadýptin alt að 6,00 metrum, skal þykt stafanna út og inn aukin að minsta kosti um 1 þuml.

Byggingarnefnd má leyfa, að í smáum húsum, ekki yfir 70 fermetra að að flatarmáli, sju stafir 4×4 þuml. bæði uppi og niðri.

Stafir sju ekki strjállir en svo, að eigi sje minna en einn stafur á hverjum 1,25 metrum að meðaltali í lengd veggjarins og ekki má lengra vera á milli þeirra neinsstaðar en 1,50 metrar, nema byggingarnefnd veiti sjerstakt leyfi til.

Milli allra stafa sjeu spyrnur (»lausholt«) og í hverjum vegg eigi minna **129** en tvær skorður (»skástifur«). Þær hafi eigi minna horn en 30° við lóðbeina 10. nóv. línu. Skorður sjeu ekki grennri en stafir.

Staflægjur og syllur sjeu á hvorugan veg grennri en stafir eru á þykt út og inn.

Í hliðveggjum þeim, sem bita bera, skal undir bitaenda leggja aurstokk á grunn, ekki grennri en stafir eru í veggnum eða 5×5 þuml., ef stafir eru gildari. Ofan á bitaenda komi undirstokkur, jafnbreiður stöfum og eigi þynnri en $2\frac{1}{2}$ þuml. Niður undan stöfum skal fella trje á milli aurstokks og undirstokks. Stafi skal festa saman um hæðamót með sterkum járnklóm og reknagla í staflægjur. Milli klónna má vera alt að 2,50 metrum.

b. Utan á grind íbúðarhúsa skal koma þil úr plægðum borðum, er sjeu að minsta kosti 1 þuml. þykk, og skal negla þau vandlega í alla stafi, skorður, spyrnur, aurstokka, bita, undirstokka, staflægjur og syllur.

Utan á þilið skal koma pappi og síðan bárujárn, en $\frac{1}{2}$ þuml. þykkir listar milli járns og pappi. Bárujárn á veggjum má ekki þynnra vera en 26 B. W. G. Þó má hafa þil í stað bárujárns á veggjum, er vita út að torgum eða öðrum auðum svæðum.

Innan á grindina skal koma pappi og plægt þil eða annað ekki lakara.

c. Grind í burðarveggjum innanhúss skal gera úr viðum eigi grennri en 4×4 þuml. Á efri hæð í smáum húsum, ekki stærri en 70 fermetra að flatarmáli, má þó leyfa 3×3 þuml. grindarviði í burðarveggjum. Að öðru leyti gilda sömu reglur sem um útveggi, að því er snertir stafi, skorður og spyrnur.

d. Aðrir timburveggir mega ekki, ef þeir eru milli íbúðarherbergja, vera lakari að gerð en svo, að þil úr plægðum borðum sje hvorum megin og 3,2 sentím. þykkir renningar á milli. Jafnvænir skulu veggir vera, sem stígi liggur upp með, nema byggingarnefnd telji þörf á meiri styrkleika (sbr. og 22. gr. 3).

e. Í útihúsum og skúrum, sem ekki eru hærri en 3 metrar frá undirstöðu, má má gera grindina úr 3×3 þuml. trjám eða 2×4 þuml. plönkum (eða »battingum«).

f. Í timburveggjum má samanlögð breidd glugga- og dyraopa — mælt milli stafa — ekki nema meiru en hálfri lengd veggjarins, nema byggingarnefnd veiti sjerstakt leyfi til.

g. Nota má máttarviði með öðrum gildleika en til er tekið í þessari grein, ef samur er styrkleikinn eða meiri.

2. Kjallaraveggi timburhúsa skal gera úr sömu efnun og kjallaraveggi steinhúsa. Þeir sjeu að þykt ekki undir 32 sentimetrum útveggir, og burðarveggir innanhúss í lágum húsum, ekki stærri en 70 fermetrar að flatarmáli, 20 sentímetra þykkir, í stærri húsum ekki undir 23 sentimetrum.

17. gr.

1. Trjebitar í gólfum og loftum íbúðarherbergja sjeu ekk' strjalli en svo, að 95 sentimetrar sjeu á milli þeirra, mælt af miðju á miðju.

129 Par sem milligólf er skulu trjebitar ekki grennri vera en 6 þuml. á hæð og 5 þuml. á breidd, þegar hafið er alt að 3,15 metrum, og aukast á hæðina um $\frac{1}{24}$ og á breiddina um $\frac{1}{48}$ af því, sem hafið vex þar fram yfir.

Par sem ekki er milligólf, má styrkleikur bitanna vera $\frac{1}{5}$ minni en nú var ákveðið.

Styrkleikur trjebita stendur í beinu hlutfalli við breiddina og við hæðina margfaldaða með sjálfri sjer. Þegar hæðin er kölluð h og breiddinn b , miðast styrkleikurinn því við útkomuna af $h \times h \times b$, sem venjulega er skrifað h^2b . Tveir bitar eru því að eins jafnstærkir á sama hafi, að útkoman af h^2b sje jöfn fyrir báða.

Nota má bita með öðrum gildleik en hjer er ákveðinn, ef styrkleikinn er samur eða meiri. Þó má hæð bita ekki vera meiri en tvöföld breidd þeirra, nema því að eins að bitarnir sjeu skorðaðir hver gegn öðrum með krossskorðum milli efri og neðri brúnar á vixl, og sjeu skorðurnar ekki grennri en 2×2 þuml.

2. Sjeu húsveggirnir gerðir úr steini eða steypu, skal að minsta kosti þriðji hver biti festur við veggina í báða enda með sterkum járnakkerum. Gaffveggir úr steini eða steypu skulu og bundnir með járnakkerum á 3 metra millibili inn í bitalögin; skal hvert akkeri ná yfir að minsta kosti tvo bita og fest í þá báða.

3. Trjególf skal vera úr plægðum borðum, er sjeu að minsta kosti 3,2 sentím. þykk. Í loftum má ekki nota striga eða pappa neðan á bita í staðinn fyrir þiljur.

Milligólf skal vera, þar sem það er haft, úr borðum milli bitanna, þar ofan á 3 sentím. þykt lag af deigulmó, móhellu, steypu eða öðru efni, er ekki er lakara nje veldur óheilmæmi eða fúa.

18. gr.

Þök skulu svo gerð að húsveggjum stafi engin hætta af þeim.

1. Sperrur og skammbitar mega ekki grennri vera en 4×4 þuml., þegar hafið er alt að 3,15 metrum. Hafið skal mæla á loftbitunum beint niður undan sperrum og skammbitum. Skulu viðir þessir gildna á hvern veg um $\frac{1}{24}$ af því sem hafið vex, fram yfir það sem áður greinir.

Bilið milli sperra, talið af miðju á miðju, má vera alt að 1,25 metrum undir málm- og pappapökum, en alt að 0,95 metrum undir hellu- og steinþökum.

Nota má máttarviði með öðrum gildleik en í grein þessari er ákveðið, ef styrkleikinn er samur eða meiri.

2. Á sperrur skal leggja súð úr plægðum borðum, er ekki sjeu þynnri, en 2,5 sentimetrar, og þar yfir bárujárn ekki þynnra en 24 B. W. G., eða annað eldtrygt efni, sem brunamálalög leyfa.

3. Gaffveggir úr steini eða steypu skulu bundnir járnakkerum við þakviði.

4. Byggingarnefnd getur veitt undanþágu frá ákvæðum þessarar greinar, þegar um útihús er að ræða.

19. gr.

129

10. nív.

Gluggakarma og útidyra skal gera úr plönkum, er ekki sjeu þynnri en 2 þumlungar. Þeir skulu í steinveggjum roðnir karbólini, eða öðru efni ekki lakara, á þá hlið, er veit að steini eða steypu, og eins allir máttarviðir bæði í stein- og timburhúsum, sem að steypu liggja eða steini.

20. gr.

Íbúðarherbergi skulu ekki vera lægri undir loft en 2,50 metrar, glólfötur þeirra eigi minna en 6 fermetra og einn veggur útveggur með glugga á hjörum.

Loft- og kvistherbergi má hafa til íbúðar, þó að hæð þeirra undir loft sje eigi meiri en 2,20 metrar. Sje herbergið undir súð, skal meðalhæð þess eigi minni vera en 2,20 metrar yfir að minsta kosti hálfum gólfleti herbergisins. Hvergi mega veggir íbúðarherbergja lægri vera en en 1,00 metri.

Í öllum þakherbergjum, sem í búíð, skal klætt pappa og þiljum innan á sperrur eins og á útveggi, eða öðru ekki lakara efni, sjá 16, gr. 1 b. 3. málsg., sbr. og 15. gr. 2. e, ef um steinhús er að ræða.

Hvert íbúðarherbergi skal vera hægt að hita.

21. gr.

Þar sem ekki er kjallari, skal í íbúðarhúsum vera í minsta lagi 30 sentímetra hæð frá jörðu undir neðstu gólfviði og vindauga á undirstöðunni. Ef gróðrarmold er í hússtæðinu skal setja efst lag af mól eða öðrum hreinlegum ofaniburði, ekki þynnra en 10 sentímetra.

Kjallara má eigi nota til íbúðar, nema byggiugarnefnd veiti með ráði hjeradslæknis sjerstakt leyfi til þess, og gluggar viti út að óbygðu svæði eða götu ekki mjörri en 12,50 metra.

Um skipun íbúðarherbergja í kjallara skal gæta þess er hjer segir:

1. Helmingur af rúmmáli hvers herbergis skal vera ofanjarðar, nema sund sje gert fram með kjallaraveggnum, að minsta kosti 50 sentím. breitt, og nái það 30 sentím. niður fyrir kjallaragólf.

2. Glerfötur glugganna ofanjarðar sje eigi minni en nemi $\frac{1}{10}$ af gólfleti herbergisins.

3. Gólf skal gera úr asfalti, sementi eða öðru álika vatnsheldu efni, og sje trjególf þar ofan á.

4. Gólfíð sje að minsta kosti 30 sentím. fyrir ofan hæsta stórstraumsflóð, og skal þurka jarðveginn undir því með frá-ræslu, eftir fyrirmælum byggingarnefndar, svo að jarðvatn nái aldrei upp að gólfinu.

Veggina skal verja raka svo sem fyrir er mælt í 14. gr.

22. gr.

1. Í öllum húsum skal vera frjáls gangur úr hverri íbúð og einstökum

129 hlutum hennar að stiga, og báðum ef tveir eru, og frá hverjum stiga greiður út-
10. nóv. gangur ekki þrengri en stiginn.

Ef stigar eru hafðir hvor við hliðina á öðrum, skal vera heill veggur á milli þeirra, gerður sem burðarveggur (15. gr. 2. g og 16. gr. 1. c), og ekki minna en tvær hurðir skrálæstar á leiðinni frá öðrum stiganum til hins.

2. Í steinhúsi alt að 90 fermetrum að flatarmáli eða timburhúsi alt að 70 ferm., þar sem ekki er íbúð á fleiri hæðum en tveimur, skal vera að minsta kosti einn stigi, framstigi, ekki mjórri en 0,80 metrar, en sje húsið hærra, þá tveir stigar, framstigi 0,85 metra breiður og bakstigi 0,65 m. í minsta lagi.

Í stærri húsum, sem ekki hafa íbúð á fleiri hæðum en tveimur, má og duga einn stigi, framstigi, 0,90 m. breiður, ef húsið er steinhús og flatarmál þess ekki yfir 150 ferm., eða ef það er timburhús alt að 120 ferm., en sje húsið stærra um sig eða hærra skulu stigar vera tveir, framstigi 0,90 m. breiður, og bakstigi 0,70 m. breiður. Stigi að loftherbergjum, þar sem ekki er eldhús og ekki hafa fleiri en ein fjölskylda aðgang að, má vera 0,70 metra breiður.

Enginn stigi, sem veggir falla að á báðar hendur má þó mjórri vera milli veggja en 0,90 m.

3. Í húsum, sem íbúð hafa á fleiri hæðum en tveimur, en eru svo lítil um sig — vegna lóðapregsla eða annara svipaðra orsaka, — að tveir stigar mundu rýra mjög nothæfi þeirra, má byggingarnefnd leyfa að hafa að eins einn stiga, enda sje húsið ekki ótryggara gegn eldshættu en ráð er gert fyrir í 12. gr. 3. a, b eða c. Slikir stigar skulu í steinhúsum gerðir úr járnbentri steinsteypu og allir pallar sömuleiðis, og skulu veggir stigahússins, ef þeir bera stigann, hafa nauðsynlega þykt til þess, ekki undir 25 sentim. Í timburhúsum, ofan neðstu hæðar eða kjallara úr steini, skulu stigar þessir allir gerðir úr eik, og með steinlímshúð í járnneti að baki eða öðru ekki óeldtryggara. Einnig skal stigahúsið alt klætt innan á sama hátt og veggir þess víðaðir sem burðarveggir.

4. Allir trjesticar skulu hafa steinlímshúð á baki.

Á öllum stigum skulu vera handrið, og skal stigum svo hagað, að nægileg birta og loft geti komist að þeim.

5. Bæði stigar og inngöngurið skulu vera svo gerð, að hvert skref í þeim sje 60—65 sentimetra. Skref í stiga er samanlagt eitt framstig og tvöfalt uppstig. Framstig er þrepsbreidd lárjett milli brúna, mæld á ganglinu, er liggur í miðjum stiga og fylgir frammeið í jafnri fjarlægð og ekki fjær fremri brún hans en 0,50 metra. Uppstig er hæðin af þrepi á þrep. Framstig má aldrei vera mjórri en 14 sentim., í 0,80 metra breiðum framstigum, ekki undir 17 sentim. og í öðrum framstigum og inngönguriðum ekki mjórri en 20 sentimetrar. Stigagöt skulu jafnan svo víð, að gangrúm í þeim sje hvergi lægra en 1,90 metra.

23. gr.

Hverju íbúðarhúsi skulu fylgja hæfilega stór og mörg salerni, og má ekki setja þau annars staðar en byggingarnefnd samþykkir.

24. gr.

129

10. nív.

1. Um reykháfa gilda þær reglur er hjer greinir:

- a. Reykháfar skulu hlaðnir úr tígulsteini og steinlímdir eða gerðir úr sterkri steinsteypu. Skulu hliðar reykháfsins eigi þynnri vera en 12 sentím. og vidd hans innanmáls eigi minni en 23 sentím. að þvermáli.
- b. Þar sem reykháfur gengur gegnum bita og borð, sem lögð eru undir bita, skal hann vera járnklæddur hringinn í kring og eins þar sem hann gengur í gegnum þakið, og skal vera að minsta kosti 17 sentím. bil milli þeirra hliða hans, sem inn snúa, og viðanna. Ef reykháfurinn er ekki járnklæddur, skal bil þetta vera í minsta lagi 22 sentím., og skal þá múrað eða steyppt á milli reykháfs og víða. Ekki má þilja reykháfinn utan nje klæða hann borðum nje láta utan um hann veggfóður, sem límt er utan á lista.
- c. Reykháfur skal annað hvort hlaðinn frá grundvelli eða liggja á hvelvingu milli tveggja steinveggja, en má eigi standa á bitum eða trjególfum. Reykháfar skulu ná 0,80 metra upp úr mæni hússins, en komi þeir upp úr þakhlíð, ákveður byggingarnefnd hæð þeirra í hvert sinn, en þó sje hún ekki minni en 1,00 metra.
- d. Á hverjum reykháfi skulu vera nægilega mörg sópgöt, jafnvíð reykháfnum, og traust járnhurð fyrir í járnnumgerð.
- e. Inn í 23 sm. víðan reykháfi má eigi setja reykþípu frá fleiri eldstæðum en 8, og jafnan skal hafa járnkraga í reykháfnum utan um hverja þípu þannig gerðan, að þípan geti ekki ýtst inn í reykháfinn.

Ef svo mikill reykur á að fara um reykháfi, að þess má vænta að áliti byggingarnefnd, að þar af muni stafa óþægindi þeim til handa, er nærri búa þá skal gera reykháfinn svo háan, sem byggingarnefnd telur nauðsynlegt.

2. Um ofna og eldavjelar gildir það er hjer segir:

- a. Ofna og eldavjelar má eigi setja nær timburvegg en svo að 21 sentím. sje á milli.
- b. Þípur frá ofnum og eldavjelum mega ekki koma nær trje en svo, að 21 sentím. sje í milli; þær skulu liggja inn í reykháfi og mega ekki liggja um herbergi, þar sem eldfim efni eru geymd.
- c. Eldavjelar má setja á trjególf, ef að minsta kosti 12 sm. eru frá gólfi upp að botni eldavjelarinnar og á milli tvö lög tígulsteina, hlaðin í bindingu og steinlímd, eða steypugólf jafnþykkt, eða gólfíð er þakið járnþynnu eða öðru eldtraustu efni.
- d. Ofnar skulu standa á múruðum eða steypptum fæti eða á múr — eða steypu-fyltum eða opnum járnfæti; sje rist í botni ofnsins, skal öskuskúffa vera í fætinum, og skal þá vera undir skúffunni járnþynna, er fyllir út í holið, 5 sentím. frá gólfi að minsta kosti.
- e. Þar sem ofnar eða eldavjelar standa á trjególfi, skal gólfíð fram undan eldstæðinu þakið óeldnæmu efni, járnþynnu eða öðru ekki lakara. Skal járnþynnan eða það, sem í hennar stað er notað, ná að minsta kosti 32 sentím. fram á gólfíð fyrir framan ofninn eða eldavjelina og ekki minna en 21 sentím. út fyrir ofninn eða eldavjelina til hliðanna og að aftanverðu.

- 129** f. Herbergi sem ætluð eru gufukötlum eða vatnskötlum til miðstöðvarhitun-
 10. nóv. unar, skulu hafa veggj og gólf úr steini eða steinsteypu og loft af sömu gerð, þó má í þess stað koma trjeloft með steinlímshúð neðan, ef ketillinn kemur ekki nær loftinu en 1,25 m. Sjerstakt leyfi byggingarnefndar þarf til að setja miðstöðvarhitun í hús.

25. gr.

Sjerstakt leyfi byggingarnefndar þarf til að nota önnur byggingarefni en þau, er nefnd eru í samþykkt þessari, og skal það að jafnaði veitt, ef reynsla er fyrir því, að hús úr þeim efnum sjeu jafntraust og þau, er hjer er gert ráð fyrir.

Torfbæi og torfhús má ekki byggja fyrir neðan Neðri-Sandvík.

26. gr.

Brot gegn samþykkt þessari varða sektum frá 10 til 50 króna, og skal sekta bæði smíð og eiganda, er hlut eiga að máli. Auk þess skal eigandi á sinn kostnað tafarlaust rífa niður það, sem kemur í bága við ákvæði samþykktarinnar, eða reglur þær, er nefndin setur. Ella skal það gert á hans kostnað.

27. gr.

Þyki byggingarnefnd samþykkt þessi ekki fullnægjandi, skal henni heimilt að setja þær reglur, er hún telur nauðsynlegar. Þegar þær hafa náð staðfestingu stjórnarráðsins, hafa þær sama gildi og samþykkt þessi.

Framanskráð byggingarsamþykkt er sett samkvæmt lögum um byggingarsamþykktir 20. október 1905 og birtist til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Í stjórnarráði Íslands, 10. nóvember 1914.

Í fjarveru ráðherra.

Kl. Jónsson.

Jón Hermannsson.